

สรุปข่าวการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๖

๑. เรื่อง รายงานสรุปผลการพิจารณาในภาพรวมต่อข้อเสนอแนะมาตรการการคุ้มครองสิทธิด้านสุขภาพและสิทธิเด็กในสถานการณ์การใช้กัญชาในประเทศไทย

คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานผลสรุปการพิจารณาในภาพรวมต่อข้อเสนอแนะมาตรการการคุ้มครองสิทธิด้านสุขภาพและสิทธิเด็กในสถานการณ์การใช้กัญชาในประเทศไทยของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ตามที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอ และแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบต่อไป

เรื่องเดิม

๑. กสม. ได้พิจารณาถึงผลกระทบของการประกาศให้กัญชา กัญชง ไม่เป็นยาเสพติดให้โทษต่อสิทธิด้านสุขภาพของประชาชนและสิทธิเด็ก นับแต่ที่ได้มีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดในปี ๒๕๖๔ และต่อมา สธ. ได้ออกประกาศ เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๕ กสม. พบว่า มีรายงานการใช้กัญชานอกเหนือจากการใช้ทางการแพทย์ และรายงานผลกระทบต่อสุขภาพที่อาจเกี่ยวเนื่องจากการใช้กัญชาออกมาเป็นระยะ โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชน สตรีตั้งครรภ์ บุคคลที่มีโรคประจำตัวบางโรค และผู้บริโภคทั่วไป รวมถึงผลกระทบในด้านอื่น ๆ

๒. กสม. พิจารณาแล้วเห็นว่า ประกาศ สธ. ตามข้อ ๑ ที่ทำให้ทุกส่วนของกัญชา กัญชง ไม่เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ยกเว้นสารสกัดที่มีสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล เกินร้อยละ ๐.๒ ซึ่งประชาชนสามารถเข้าถึงการบริโภคกัญชาได้อย่างแพร่หลาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดมาตรการและออกกฎหมายลำดับรองเพื่อคุ้มครองสุขภาพของประชาชนจากการใช้กัญชาหลายฉบับ แต่มาตรการส่วนใหญ่ไม่มีกลไกบังคับใช้ที่ชัดเจนและยังไม่ครอบคลุมเพียงพอที่จะสามารถป้องกันผลกระทบจากการใช้หรือการบริโภคกัญชาหรือผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ จากการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์การใช้กัญชา ปรากฏรายงานผลกระทบจากการใช้กัญชาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการขาดความรู้ความเข้าใจและการได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้องเพียงพอต่อการใช้กัญชาอย่างปลอดภัย กสม. จึงเห็นว่า การประกาศให้กัญชา กัญชง ไม่เป็นยาเสพติดให้โทษ และการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและบริโภคกัญชา อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ผู้บริโภค รวมถึงเด็กและเยาวชนประกอบกับมาตรการในการคุ้มครองสุขภาพยังไม่ครอบคลุมเพียงพอที่จะสามารถป้องกันผลกระทบจากการใช้หรือการบริโภคกัญชา กัญชง หรือผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา กัญชง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น กสม. ได้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนรวมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔. รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งมอบหมายให้ สธ. เป็นหน่วยงานหลักรับเรื่องนี้ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) กระทรวงคมนาคม (คค.) กระทรวงมหาดไทย (มท.) กระทรวงยุติธรรม (ยธ.) กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตช.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยให้ สธ. สรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

สาระสำคัญของเรื่อง

สธ. รายงานว่า ได้ประชุมหารือร่วมกับ อว. กษ. คค. มท. ยธ. ศธ. และ ตช. แล้ว เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๖ ซึ่งมีผลการพิจารณาสรุปในภาพรวมได้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะของ กสม.	สรุปผลการพิจารณาในภาพรวม
๑. ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๑.๑ คณะรัฐมนตรีควรมอบหมายให้ สธ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาบังคับใช้ มาตรการคุ้มครองสุขภาพตามประกาศต่าง ๆ เช่น การปกป้องคุ้มครองเด็ก เยาวชน สตรี ตั้งครรภ์ หรืออยู่ระหว่างให้นมบุตร และบุคคลที่มีความเปราะบางด้านสุขภาพ การควบคุมการผลิตและจำหน่ายหรือใช้กัญชา กัญชง ที่ไม่ใช่ทางการแพทย์อย่างเคร่งครัด ทั้งปริมาณ กัญชา กัญชงที่ใช้ในอาหาร เครื่องดื่ม และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ การควบคุมลักษณะบรรจุภัณฑ์และฉลากต้องไม่มีลักษณะจูงใจเด็กและเยาวชนในการบริโภค ผลิตภัณฑ์ต้องให้ข้อมูล ส่วนผสมของกัญชา กัญชง การมีคำเตือนด้านสุขภาพ การควบคุมการขาย การวางจำหน่าย และการโฆษณา เป็นต้น ๑.๒ คณะรัฐมนตรีควรมอบหมายให้ สธ. อว. ศธ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาดำเนินการพัฒนาองค์ความรู้ เครื่องมือ และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้กัญชา กัญชง เพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพ	- สธ. มีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) และกฎหมายลำดับรองที่ออกมาเพื่อรองรับในส่วนของการปกป้องคุ้มครองเด็ก เยาวชน สตรีตั้งครรภ์ หรืออยู่ระหว่างให้นมบุตร การควบคุมการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กัญชา กัญชง ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ทางการแพทย์โดยเฉพาะสอดคล้องอย่างเคร่งครัดรวมถึงการควบคุมการใช้กัญชา กัญชงในอาหาร เครื่องดื่ม และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ การควบคุมลักษณะบรรจุภัณฑ์ และฉลากต้องไม่มีลักษณะจูงใจเด็กและเยาวชน ซึ่งในกฎหมายลำดับรองที่อาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ. ดังกล่าวมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการโฆษณา ข้อกำหนดฉลาก ข้อกำหนดบรรจุภัณฑ์เพื่อเตือนเด็กและเยาวชน รวมถึงกลุ่มเปราะบางโดยกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประกาศ สธ. ประกาศกรมอนามัยและคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข ● สธ. ได้พัฒนาองค์ความรู้ เครื่องมือ และสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรโดยการจัดอบรม และผลิตสื่อความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มวัย โดยกรมต่าง ๆ ● อว. มีประกาศเรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับกัญชาหรือกัญชงในสถาบันอุดมศึกษา ส่วนราชการ หน่วยงานในสังกัด และในกำกับของ อว. ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๕ ในส่วนการพัฒนาองค์ความรู้ เครื่องมือ สถาบันอุดมศึกษาได้ตระหนักและพัฒนาจัดหาเครื่องมือที่สามารถตรวจสอบสารสำคัญกัญชา รวมถึงมีหลักสูตรการเรียนการสอนด้านกัญชา ● ศธ. ได้พัฒนาองค์ความรู้ เครื่องมือ และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้กัญชา กัญชง เพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพ รวมทั้งได้ร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ส. จัดทำคู่มือเพื่อใช้เป็นเครื่องมือให้กับครู อาจารย์สอนในรายวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับใช้ในการสอนในแต่ละระดับชั้น โดยในคู่มือมีเนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับโทษพิษภัยของกัญชา มีแผนการสอนของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยาเสพติดในแต่ละระดับและมีสื่อการสอนเพื่อใช้ประกอบการสอน

๑.๓ คณะรัฐมนตรีควรมอบหมายให้ สธ. กษ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา ดำเนินการให้มีมาตรการส่งเสริมและควบคุม คุณภาพการปลูกกล้วยา กล้วยง เพื่อความ ปลอดภัย ๑.๔ คณะรัฐมนตรีควรมอบหมาย สธ. อว. ศธ. และ มท. พิจารณาดำเนินการพัฒนา กลไกในการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ การใช้กล้วยา กล้วยง รวมทั้งเชื่อมโยงฐานข้อมูล ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนให้ ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการปลูกและ การใช้ประโยชน์จากกล้วยา กล้วยง	● สำนักงาน ป.ป.ส. ยธ. อนุญาตให้ประชาชนปลูกกล้วยา ใช้เอง หากประชาชนขาดองค์ความรู้อาจส่งผลต่อ สุขภาพโดยตรง จึงควรมีมาตรฐาน/องค์ความรู้ให้ ประชาชนได้ปฏิบัติตามได้ครอบคลุมทั้งในส่วนของผู้ประกอบการรายใหญ่ รวมถึงประชาชนที่ปลูกกล้วยาเองด้วย ● สธ. ได้พัฒนาการตรวจสอบปนเปื้อนโลหะหนัก ยาฆ่าแมลง ปริมาณสารสำคัญ ทั้งในพืช ผลิตภัณฑ์ ยา อาหาร เครื่องสำอาง รวมถึงการตรวจหาสารใน ปัสสาวะและในเลือด และพัฒนาห้องปฏิบัติการตรวจ กล้วยาของกรมวิทย์ฯ และเครือข่ายได้จัดทำคู่มือ มาตรฐานการเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยวพืชกล้วยาใน ประเทศไทยสำหรับอบรมเกษตรกรและเตรียมพร้อม กับการตรวจรับรองการเก็บเกี่ยว จัดอบรม อสม. ในเรื่องการปลูกและใช้กล้วยาอย่างเข้าใจสำหรับภาค ประชาชนจัดประชุมผ่านสื่อและถ่ายทอดให้เกษตรกรต่อไป ● กษ. ได้ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรในส่วนของ การปลูกและการดูแลรักษา เพื่อให้สามารถนำไปใช้ ประโยชน์ทางการแพทย์ และเศรษฐกิจต่อไป ● อว. เห็นว่า ควรเผยแพร่ข้อมูลเพื่อให้เห็นความสำคัญ ของการรายงาน เพื่อให้เห็นมิติการละเมิดสิทธิได้ทันที และเป็น การปกป้องสิทธิเด็กตามเจตนารมณ์ ● สธ. มีกลไกการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์การใช้ กล้วยาโดยการสำรวจ ส่วนผลกระทบปลายทางมีกลไก การเฝ้าระวังและติดตามข้อมูล โดยการกำกับติดตาม อาการไม่พึงประสงค์จากการใช้กล้วยา อาการทางจิต เวช และการรายงานผ่านระบบ Online ผ่าน แบบฟอร์มรายงานอาการไม่พึงประสงค์ และประชุม ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกเดือน ด้านความร่วมมือ กับหน่วยงานภายนอก มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูล ระหว่างหน่วยงาน มีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการ ลงทะเบียนปลูกกล้วยาผ่านทาง application และให้ ประชาชนสามารถลงทะเบียนเพื่อปลูกกล้วยาได้ ● ศธ. มีกลไกในการดูแลและติดตามการใช้สารเสพติดใน สถานศึกษา
๒. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย คณะรัฐมนตรีควรมอบหมายให้ สธ. และ คค. ปรับปรุงกฎหมายเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากการ ใช้กล้วยา กล้วยง ดังนี้ ๒.๑ กำหนดระดับของการสูบหรือ บริโภคกล้วยา กล้วยง ที่ห้ามขับชี่ยานพาหนะ และห้ามทำงานกับเครื่องจักร ทำงานในที่สูง	● มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุจากการใช้ กล้วยา กล้วยง ได้แก่ พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยมาตรา ๕๗

หรือทำงานในลักษณะอื่นที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ และพัฒนาอุปกรณ์การตรวจระดับการสูบบุหรี่หรือบริโภคกัญชา กัญชงรวมถึงกำหนดให้มีการตรวจวัดระดับการสูบบุหรี่หรือบริโภคกัญชา กัญชง ขณะขับขี่ยานพาหนะเช่นเดียวกับการตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ ๒.๒ พัฒนากฎหมาย มาตรการในการไม่ขับขี่ยานพาหนะ และการห้ามทำงานกับเครื่องจักร ทำงานในที่สูง หรือทำงานในลักษณะอื่นที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุในขณะที่บริโภคกัญชา กัญชง ไว้ในกฎหมายเป็นการเฉพาะ รวมทั้งปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และ พ.ร.บ. ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้มีความชัดเจนครอบคลุมถึงการใช้กัญชา กัญชงของบุคคลเป็นต้น	ทวิ แห่ง พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้ให้อำนาจผู้ตรวจการสั่งให้ผู้ขับรถหยุดเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. นี้กับมีอำนาจปฏิบัติการเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบนั้นได้และมาตรา ๑๐๒ ทวิ แห่ง พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้ให้อำนาจผู้ตรวจการหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้รับการตรวจหรือทดสอบว่าผู้ขับรถมีสารอันเกิดจากการเสพของมึนเมาอยู่ในร่างกายหรือไม่รวมถึงได้กำหนดไว้ใน ร่าง พ.ร.บ. กัญชา กัญชง พ.ศ. ซึ่งมีมาตราที่ห้ามขับรถขณะมึนเมากัญชาและมีการตรวจหาสาร ● พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของ ตช. ตามมาตรา ๔๓ (๒) ได้กำหนดไว้ว่าห้ามมิให้ผู้ขับขีรับรถในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น ซึ่งใน พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มีบทบัญญัติในการทำงานเดียวกันกับ พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังนั้น จึงไม่ต้องแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ แต่อย่างใด ● นอกจากนี้ คค. โดยกรมการขนส่งทางบก บริษัทขนส่ง จำกัด กรมเจ้าท่า และสำนักงานการบินพลเรือนได้ออกประกาศแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับกัญชาหรือกัญชงรวมทั้งองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพได้กำหนดมาตรการป้องกันปัญหาที่เกิดจากการใช้กัญชาหรือกัญชง และมีแผนดำเนินการศึกษาแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่างประเทศก่อนพิจารณาดำเนินการพัฒนามาตรฐานต่อไป โดยบรรจุมาตราต่าง ๆ ไว้ ในร่าง พ.ร.บ. กัญชา กัญชง พ.ศ. ซึ่งได้มีการกำหนดในกฎหมายไว้โดยเฉพาะแล้ว
---	--

๒. เรื่อง ร่างเอกสารผลลัพธ์การประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีไทย-รัสเซีย ครั้งที่ ๘

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบต่อร่างเอกสารผลลัพธ์การประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีไทย-รัสเซีย (Joint Thai-Russian Commission on Bilateral Cooperation: JC) ครั้งที่ ๘ รวมทั้งอนุมัติให้รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศรับรองเอกสารดังกล่าวกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนามิติภาคตะวันออกไกลและอาร์กติกสหพันธรัฐรัสเซีย โดยไม่มีการลงนาม ทั้งนี้ หากมีความจำเป็นต้องแก้ไขร่างเอกสารผลลัพธ์การประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีไทย-รัสเซีย ครั้งที่ ๘ ในส่วนที่ไม่ใช่สาระสำคัญและไม่ขัดกับหลักการที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหรือให้ความเห็นชอบไว้ ให้กระทรวงการต่างประเทศและคณะผู้แทนไทยสามารถดำเนินการได้ โดยนำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบภายหลัง พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลและประโยชน์ที่ประเทศไทยได้รับจากการปรับเปลี่ยนดังกล่าวตามที่กระทรวงการต่างประเทศ (กต.) เสนอ

สาระสำคัญ

ร่างเอกสารผลลัพธ์การประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีไทย-รัสเซีย ครั้งที่ ๘ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบกำหนดแนวทางการดำเนินการความร่วมมือระหว่างไทยกับสหพันธรัฐรัสเซีย โดยระบุความร่วมมือที่สำคัญใน ๑๒ สาขา ได้แก่ (๑) ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุน (๒) ความร่วมมือด้านอุตสาหกรรม (๓) ความร่วมมือด้านพลังงาน (๔) ความร่วมมือด้านการใช้พลังงานนิวเคลียร์ในทางสันติ (๕) ความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (๖) ความร่วมมือด้านการเกษตรและการประมง (๗) ความร่วมมือด้านการศึกษา วัฒนธรรม และกีฬา (๘) ความร่วมมือด้านคมนาคม (๙) ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว (๑๐) ความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อม (๑๑) ความร่วมมือด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และ (๑๒) ความร่วมมือด้านสาธารณสุข